

הות של אורחים שעברו לרת היהודית, כדי לבלום גיורים רפורמיים, בקע הועם מלב הציבור החילוני. ברור כי מצב עומד לפני פיצוץ, אם גדולה התורה המפוכחים לא ירדנו את עצמם ואת צאצאיהם.

שלושה אחרת של הקיצוניות הדתית — אנשי גוש-אמונים וכנהא — היו השנה מאופקים יותר, אם מפני שהמתינו לרוטציה, אם מפני שציפו למתן חנינה לחבריהם, הרוצחים המחבלים של אירגון הטרור היהודי. אך המהומות באשקלון בסוף השנה הוכיחו כי הם ממשיכים במלאכתם, שגם היא תטיל את צילה על השנים הבאות.

יערי: לגהץ אותה

השנה העלתה רמויות נשיות רבות — הן כגיבורות של טרי גריות, הן כגיבורות של מלודרמות, הן כגיבורות של מתחנים. אשה בשם **לאה חכמי** שכרה חדר במלון והתאבדה בשקט, בגלל מחלה שהפכה את חייה לגיהנום. אשתו של נשיא לשעבר, **נינה קציר**, נפטרה אחרי שהעניקה ראיון אחרון, קורע לב. המשוררת **יזנה וולך** מתה בעיקבות מחלה וגרמה לאבל רבתי. היו נשים שהיו מעורבות בפרשות אישיות. **אורנה גאון**, שריתקה פעם את המדינה כאשר נישאה כקטינה ליהודים גאון, נפרדה השנה ממנו בפרשה שעוררה רעש רב. **יעל שיאון** ניהלה מילחמה עם אשתו השנייה של אביה, **רחל רייך**. ואילו אחיה, **אסי רייך**, גרם לרכילות מתמשכת ביחסיו עם הדוגמנית הצעירה **סמדר קלציינסקי**, שהיו בגדר אהבה-שינאה-אהבה-שינאה.

לא חסרו השנה נשים לחומות. בראשן עמדו שלוש הנשים הלוחמות של הפרקליטות — אשת-המישפט **דורית בייניש** ועמיתותיה, הפרקליטות **יהודית קרפ** ו**יהודית צור**. הפמיניסטיות גרמו — בשותפות מוזרה עם החרדים — לסערה ציבורית ממושכת בגלל מודעת-פירסומת מבזה בחוצות, שבה הופיעה הדוגמנית **פזית בהן** כשהיא מהלכת על ארבע ומושיטה את אחוריה אל-על. ויתכן כי הלוחמות העיקביות ביותר היו **האחיות של בתי-החולים**, שהתמרדו נגד הקיפוח השיטתי של "המיקצוע הנשי".

אך האשה שריתקה את המדינה יותר מכל אחרת היתה רמות מסוג אחר: **חורה יערי**, שישבה על דוכן-הנאשמים יחד עם חברתה-אויבתה **אביבה גרנות**, כשהיא נאשמת ברצח תיירת קשישה בגלל כמה רכבות דולארים. פרשה זו הכניסה ללכסיקון של תש"מ מושגים כמו "לגהץ אותה", "מעורר" ועוד ועוד, כשפרטים מדהימים יותר ויותר ומגלים תהומות של יחסים אנושיים מפותלים. יערי, אשתו של כתב-הטלוויזיה הפופולארי, היתה בלי כל ספק אשת-השנה.

אשה

גינדי: הבושה והמוות

האספירין עזר. הסכם כפוי להורדת השכר היראלי לזמרה הוריד את האינפלציה, בעזרת סיוע מאסיבי של ארצות-הברית, וירידת מחירי הדלק וחומרי-הגלם בעולם.

הציבור היה מרוצה. ריפוי האינפלציה, כך היה נדמה, פירושו ריפוי המשק הישראלי.

וזו טעות. הבעיות האמיתיות לא נפתרו. מתחת לפני העור הרגוע, הן מכרסמות בתוך הגוף הכלכלי כמו סרטן נסתר. הצמיחה לא התחדשה. המשק הישראלי ממשיך לשאת בקרביו את תאי המחלה.

הסימפטום הגלוי של מחלה זו היה מצבם של המפעלים הגדולים והקטנים. ככל שהיה המיפעל גדול יותר, כן ניתן היה להסוות את המחלה. הבנקים, שמצבם קשה ביותר, סוחבים איתם חובות-ענק אכזריים, שהופיעו בספרים כחובות אמיתיים. סוכל בונה התעטף בתוכניות-הבראה מרשימות, אך בעלות ערך מפוקפק.

מיפעלים קטנים יותר, שלא נהנו מחסות ממשלתית כזאת, כרעו תחתם. השנה מלאה באנשי-משק כושלים. חברת-הנסיעות קופל קרסה. האופנאי **גי פולרופ** הסתלק. המלונאי **חיים שיף** נאבק על חי האימפריה שלו. **דוד בלם** ישב בכלא.

יתכן שאת המצב העגום כולו סימל **אברהם גינדי** מראשון-לציון, שניסה כמה פעמים להתאבד, עד שלבסוף ביצע את זממו באופן אכזרי במיוחד, כששפך על עצמו בושם ושרף את עצמו למוות.

גינדי היה לכל הדיעות אדם חיובי, שביקש לבטא את אישיותו בכתיבים ששאו תו אישי, כדי לעלות לצמרת החברתית ולעשות לעצמו שם במדינה. כאשר נכשל, שלא באשמתו, ונעצר, העדיף את המוות על הבושה.

אנשים אחרים היו בעלי עור עבה יותר. שני אחיו, **מושה ויגאל גינדי**, הסתלקו ונהנו מן ההיים בחי"ל. מנהל-הבנקים חילקו לעצמם משכורות אדירות — פי עשרה יותר ממשכורת של אחות מוסמכת ותיקה. לפני כן ביקשו המנהלים לחמק מאחוריות אישיות להתמטטות מניית-הבנקים. שגרמה לאסון כלכלי ממלכתי ואישי. רק אחרי שועדת השופט **מושה בייסקי** הסיקה מסקנות אישיות תמורת ועמדה עליהן, התפטר **ג'ורא גזית** מבנק הפועלים, **ארנסט יפת** של בלל נאלץ לוותר על משרתו הבלטת ביותר (אך לא על האחרות). וכך עשה, אחרי התנגדות עקשנית, **רפי רקנאטי**, שוויתר על משרתו בבנק דיסקונט, אך לא על השליטה בו.

מנסדורף: זינוק עולמי

פני הספורט בישראל בשנת תש"מ היו כפני החברה הישראלית. הרבה רעש, אינטריגות, הישגים עלובים ומהומה רבה על לא מאומה.

תופעת הגיזענות, שהרימה את ראשה המכוער בשנים האחרונות, לא פסחה גם על הספורט. **שלמה קירט**, ברורגלן הנבחרת הלאומית, האשים את כדורגלני הערביים של נבחרת ישראל, **זאהי ארמלי וריפעת טורק**, בכישלונותיה במוקדמות הגביע העולמי, ונתקל בתגובה סלחנית למדי של ראשי ההתאחדות-לכדורגל. מרכז-אליצור החליט להגביל את מיספר הכדורסלנים שחומי-העור, "מינימום הכרחי".

הכדורגל, ענף-הספורט הפופולארי במדינה, המשיך בדעיכתו הנבחרת נכשלה כישלון מביש בניסיונה להגיע לטורניר גמר הגביע העולמי במכסיקו, ולעם היושב בציון לא נותר אלא להתנחם ב**דיאגו מאראדונה**.

הקהל הצביע ברגליים והשאיר את הקופות במיגרשים ריקות. חשבוניות-הבנק של כמה מבכירי השחקנים בליגה הלאומית, לעומת זאת, תפחו באלפי דולארים. מכיוון שכסף אינו צומח יש מאין, הגיעו הגירעונות של קבוצות-הכדורגל למימדים אסטרו-נומיים, ומהווים כיום את אחת מפצצות-הזמן בספורט הישראלי. בפסיגת הליגה הלאומית התחולל מהפך כשקבוצת הפועלי תל-אביב הדיחה את אלופת השנתיים האחרונות, מכבי-חיפה — הישג שנוקף לזכות מאמנה, **דוד (רוביד) שווייצר**.

בהיעדר כדורגל-לשמו, עסקו עיתונאי-הספורט הקיץ בבעיות, נוסח המירוץ המזור לתפקיד המזרח, במקום **יוסף מרימוביץ** המפוטט, בסיכוסכים המטופשים בין מרכזי-הספורט, ובשני גיבורי-הקיץ, זאהי ארמלי ו**אורי מלמיליאן**, ששיגעו את המדינה ולבסוף, כצפוי, תמנו על חושים שמנים עם קבוצותיהם מכבי-חיפה וביתר-ירושלים.

הכדורגל הישראלי ניסה הקיץ את כוחו בייצוא לחו"ל, שלושה כדורגלנים — **רוני רוזנטל**, **מוטי איווניר** ו**דוד סיוזנטי** — ינסו להצליח במקום שנכשלו אחרים בשנים קודמות.

דראמה של ממש סיפק השנה **שפיג אליהרוזייל**, הכדורגלן הכדורי הראשון שהשתלב בהצלחה בליגה הלאומית. לקראת סוף השנה נפצע קשה בתאונת-דרכים, שכב בחוסר-הכרה שבועות רבים, כשחייו תלויים מנגד, ולבסוף התאושש.

שנה טובה בהרבה סיפק הכדורסל הישראלי. נבחרת ישראל הגיעה להישגים חסרי-תקדים באירופה, והדהימה כשזכתה במקום השביעי באליפות העולם בספרד. **לבן מרסר**, הכדורסלן הכושל הראשון בתולדות נבחרת ישראל, תרם רבות להצלחתה, והוא מסמל את התפשטות תהליך האמריקניזציה בכדורסל. בליגה נתנה כרגיל מכבי-תל-אביב, האלופה הנצחית, את הטון, אך בעורפה נשפה הפעם יריבה חדשה, אליצור-נתניה.

מחלתו של כדורסלן האלופה, **לי ג'ונסון**, סיפקה חומר רב לניחוחים בקרב חובבי-הכדורסל. ענף-הספורט שביצע את הזינוק הגדול ביותר השנה, היה הטניס. מענף כמעט בלתי-מוכר הפך לספורט השלישי מבחינת הפופולאריות שלו בקרב חובבי-הספורט בישראל. ובזינוק-ענק עלה הטניס הישראלי בשעות האחרונות של השנה למקום ה-16 בעולם.

ספורט

עיתונות יודקובסקי: מילחמת הירושה

שלושה צלמי-עיתונות הטביעו את חותמם על השנה — אבל הם עשו זאת כבר לפני שנתיים. היו אלה **ענת סרגוסטי** (העולם הזה), **שמרואל רחמני** (מעריב) ו**אלכס ליבן** (חדשות), שצילמו את שני חוטפי-האוטובוס שנלכדו חיים. למרות העובדה שרק אחד משלושת התצלומים פורסם מייד (בהעולם הזה), גרמו שלושת התצלומים לפרשה, שגדלה ככדור-שג, עד שהפכה השנה לעניין מס' 1 על סדר-היום הלאומי. כך הוכיחו השלושה את חשיבותה החיונית של העיתונות החופשית לעצם כינום של הדמוקרטיה ושלטון-החוק.

לפי מסורת העולם הזה, אין חברי המערכת של שבועון זה זכאים לתואר איש-העיתונות של השנה. משום כך לא יכלה סרגוסטי לזכות בתואר, ואותו הכלל חל על **דסנה ברק**, כתבת העולם הזה, שהביאה את גדול הקופים של תש"מ: הראיון המיוחד-במינו עם האסיר ג'ון דימאניוק, שהוסגר לישראל כחשד שהיה שומר במחנה-המוות טרבלינקה, ושזכה שם בתואר "איוואן האיום". ראיון זה גרם לסערה ממושכת, שלא הסתיימה בתש"מ. לפני כן זכתה ברק בסקופ אחר, כאשר ראייתה בכלא את האסיר הכורה, **צבי גור**, רוצח הילד אורון ירדן.

השנה לא היתה העיתונות עשירה בסקופים, שחיו פרי יוזמה והעזה. אומנם, במקרה-בלות של פרשת-השכ"כ מילאה העיתונות תפקיד חשוב, אך רק אחרי שבמשך תקופה ארוכה מעלו רוב העיתוננים בתפקידם בפרשה זו, והשאירו אותה להעולם הזה, לחדשות ולקומץ משוגעים-לדבר.

ההזרנות של העיתונות אחרי השילטון באה השנה לידי ביטוי נוקב בהפיכת עורכי-היומנים לחברי-הממלה של ראש-הממשלה בעת ביקורו במצרים, כפי שנהוג כמישטרים טוטאליטריים. הדבר החייה מחדש את הוויכוח הישן על תפקידה המפוקפק של "ועדת העורכים".

אך איש-העיתונות של תש"מ היה דווקא עורך. אחרי מותו הטראגי של **נח מוזס**, עורך ידיעות אחרונות, שנהרג בפתח המערכת בתאונת-דרכים, עבר תפקיד זה ל**דוב יודקובסקי**, שהיה אחראי במשך 30 שנה לעלייתו האיטית אך המתמדת של הצהרון לדרגת העיתון הנפוץ ביותר במדינה. כשהוא עובר על פני מעריב. זאת היתה נקמה מתוקה, מאחר שמעריב הוקם בשעתו על-ידי פורשי ידיעות אחרונות.

בממלכת ידיעות אחרונות — שתפוצתה עלתה בינתיים על זו של כל שאר עיתוני ישראל ביחד — היה נטוש קרב על הירושה, אך איש לא פיקפק בזכותו של יודקובסקי — מיקצוען